

**Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta**

Směrnice o právech spotřebitelů a její transpozice do NOZ
Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

estné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VII. ročníku Studentské vědecké a odborné společnosti (SVO) vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla předložena do předchozích ročníků SVO a jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním ve veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 10. 4. 2014

Bc. Ludmila Čímanová

Pod kování

Ráda bych pod kovala Mgr. Petrovi Navrátilovi za návrh tématu a cenné post ehy, které mi k mé práci poskytnul.

Obsah

1	Úvod	1
2	Směrnice 2011/83/EU a její návaznost na předchozí směrnice z let 1985 a 1997	2
2.1	Změna v úrovni harmonizace	3
3	Odpovědnost za provedení transpozice a volba formy	4
4	Směrnice o právech spotřebitelů a její transpozice v NOZ	5
4.1	Předmiot, definice a oblast působnosti	5
4.1.1	Definice	5
4.1.2	Oblast působnosti	6
4.2	Informace pro spotřebitele v případě smluv jiných než smluv uzavřených na dálku a smluv uzavřených mimo obchodní prostory	8
4.2.1	Běžné transakce	9
4.3	Informace pro spotřebitele a právo odstoupit od smlouvy v případě smluv uzavřených na dálku a smluv uzavřených mimo obchodní prostory	10
4.3.1	Informace pro spotřebitele	10
4.3.2	Formální požadavky	11
4.3.3	Právo odstoupit od smlouvy	12
4.4	Další práva spotřebitelů	13
4.4.1	Dodání	13
4.4.2	Poplatky za používání způsobu platby a komunikace po telefonu	13
5	Závěr	15
6	Použité zdroje:	16

1 Úvod

Tato práce si klade za cíl zhodnocení transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů (dále jen „Směrnice“) provedené v ČR do zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“) a ověření hypotézy, že tato transpozice nebyla náležitě provedena.

NOZ přinesl celou řadu změn, některé z nich, ale nevycházejí pouze z úvah českých zákonodárců, ale také z nepřetržité povinnosti ČR jako členského státu EU transponovat směrnice EU do českého právního řádu. Směrnice byla do českého právního řádu provedena právě NOZ. Vzhledem k tomu, že účinnost NOZ trvá v současné době jen necelých šest měsíců, domnívám se, že se jedná o téma aktuální. Přezkum transpozice Směrnice navíc nebyl dosud ukončen.

Toto téma jsem si zvolila, protože mě zajímalo, jak vlastně proces transpozice směrnice EU prakticky vypadá. Od okamžiku zveřejnění směrnice ve Věstníku právních předpisů EU po konečný výsledek v podobě implementačního předpisu. Jaké způsoby a formy český zákonodárci používá. Pro tento účel jsem si potom zvolila právě transpozici směrnice o právech spotřebitelů, jednak proto, že se jedná o novou a aktuální úpravu, jednak proto, že problematika ochrany spotřebitele je pro mě celkem dobře pochopitelná.

Mou snahou bylo, aby práce měla co nejpraktičtější charakter. Jádrem celé práce je tedy kapitola, kdy za využití metody komparativní obsahové analýzy porovnávám jednotlivá ustanovení Směrnice a jejich provedení v NOZ, za účelem zjištění, jak byla transpozice provedena a zda při tom český zákonodárci pochybil či ne. K interpretaci jednotlivých ustanovení Směrnice využívám především metody teleologického výkladu a snažím se tedy o zhodnocení transpozice z hlediska smyslu a účelu Směrnice tak, jak je v ní naznačeno.

Vzhledem k tomu, že proces transpozice této směrnice není ještě ze strany EU zhodnocen a judikatura českých soudů k NOZ chybí, obracím se v některých částech své práce ke starší úpravě tam, kde je dle mého názoru možné srovnání. Ze stejného důvodu se také vnují transpozici směrnice nikoliv její implementaci, jejíž zhodnocení by bylo prozatím velmi obtížné, ne-li nemožné.

2 Smrnice 2011/83/EU a její návaznost na předchozí smrnice z let 1985 a 1997

Smrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU byla přijata 25. 10. 2011 ve Štrasburku a kromě nové úpravy zrušuje dvě předchozí smrnice z let 1985 a 1997. Smrnice Rady 85/577/EHS se zabývala ochranou spotřebitele v případě smluv uzavíraných mimo obchodní prostory. Tato smrnice má pouhých deset stručných článků a jádro její úpravy leží v v. 1. 4 – 7. Smrnice se v těchto částech zabývá právem spotřebitele na odstoupení od smlouvy a stanoví povinnosti dodavatelů (obdobu pojmu obchodník užívaného ve Smrnici z roku 2011), týkající se poskytnutí spotřebiteli o tomto jejich právu. Smrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES upravovala ochranu spotřebitele v případě smluv uzavíraných na dálku. Tato smrnice se mimo jiné zabývala informační povinností dodavatelů vůči spotřebitelům před uzavřením smlouvy a právem na odstoupení od smlouvy. Tyto dvě smrnice byly do českého právního řádu transponovány přijetím zákona č. 367/2000 Sb., který novelizoval zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

Úprava výše uvedených témat, kterými se předchozí smrnice zabývaly, přešla do Smrnice z roku 2011, která je jejich nástupkyní. Jak se lze ve Smrnici dovést, úelem jejího přijetí byla mimo jiné potřeba aktualizace předchozí úpravy a sjednocení společných aspektů spotřebitelských smluv uzavíraných mimo obchodní prostory a spotřebitelských smluv uzavíraných na dálku. Tento postup se mi jeví jako logický. Oba zmíněné typy smluv mají něco společného – pro spotřebitele může být obtížnější dosáhnout před realizací smlouvy zjištění některých informací, které jsou pro něj při rozhodování o uzavření smlouvy relevantní. Oba smluvní typy navíc nabízejí mnohem širší prostor, jak aktivně spotřebitel přímě oslovit a využít „momentu překvapení“, ve kterém je spotřebitel ochotnější k uzavření smlouvy, aniž by znal některé informace, které by si jinak před uzavřením smlouvy zjistil. Z těchto důvodů věnuje Smrnice velkou pozornost informační povinnosti obchodníků při uzavírání těchto typů smluv a zároveň úpravě možnosti spotřebitele odstoupit od těchto smluv.

2.1 Změna v úrovni harmonizace

Zcela zásadní změnou oproti předchozím směrnici je změna v úrovni harmonizace. Směrnice z let 1985 a 1997 byly postaveny na principu minimální harmonizace. To znamená, že členské státy mohly ponechat v platnosti nebo přijmout úpravu pro spotřebitele příznivější (zvyšující jeho ochranu), než jakou směrnice vyžadovaly.¹ Směrnice z roku 2011 tuto koncepci opouští a v samostatném článku nazvaném „úroveň harmonizace“ zakotvuje princip maximální (úplné) harmonizace, pokud nebude ve Směrnici stanoveno jinak. Pro členské státy to znamená nemožnost zavedení více nebo méně přísné úpravy, než jakou zavádí Směrnice. Zároveň je ve Směrnici uvedeno, že „směrnice nebrání obchodníkovi v tom, aby nabízel spotřebitelovi smluvní podmínky, které přesahují rámec ochrany poskytované touto směrnicí“

Zachovat při transpozici požadovanou maximální úroveň harmonizace nemusí být pro členský stát snadné. Pokud se totiž členský stát rozhodne jednotlivá ustanovení směrnice transponovat jiným způsobem než doslovným převzetím textu směrnice, musí být při formulacích ve vnitrostátním právním předpise velmi opatrný, aby tím nepozmenil jejich význam. Jedná se o jednu z příčin, která může vést až k chybné provedené transpozici.

¹ PALLA, Tomáš. Spotřebitelské úvěry a nová směrnice – záchrana z EU?. *Epravo.cz* [online]. 2009 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spotrebitelske-uvery-a-nova-smernice-zachrana-z-eu-55498.html>

3 Odpovídnost za provedení transpozice a volba formy

Lhůta pro provedení transpozice byla stanovena do 13. 12. 2013 a gestorem odpovědným za její provedení bylo Ministerstvo pro myslu a obchodu. Forma, jakou má být obecná transpozice jakékoliv směrnice provedena, není přesně určena. Dle judikatury SDEU má mít transpozitivní opatření formu obecně závazného předpisu.² V příloze č. 5 Legislativních pravidel vlády figuruje jako možná podoba implementačního předpisu zákon, novela zákona, nařízení vlády nebo vyhláška. Konkrétní volba prostředku, kterým má být transpozice provedena, tedy není závazně určena a závisí v rámci výše uvedených možností na vůli zákonodárce.

Rozhodování o způsobu provedení transpozice Směrnice bylo ale jednoznačně svázáno s osudem úpravy celé problematiky spotřebitelských smluv. Jak již bylo zřejmé, transpozice předchozích směrnic byla provedena novelou zákona č. 40/1964 Sb. V době vyhlášení Směrnice byl ale návrh NOZ již v poslanecké sněmovně ve fázi druhého čtení. Potéba vyřešit kam se spotřebitelskými smlouvami tedy vznikla mnohem dříve, když už bylo jasné, že zákon č. 40/1964 Sb. bude nahrazen novým předpisem.

Poté co bylo definitivně rozhodnuto o vyloučení problematiky spotřebitelských smluv do NOZ, bylo provedení transpozice svázáno s dokončením legislativního procesu, kterým byl NOZ přijat. Jak již bylo zřejmé, Směrnice byla vyhlášena v době, kdy již byl návrh NOZ projednáván v Poslanecké sněmovně. První návrh tohoto zákona tedy počítal se zahrnutím předpisů z let 1985 a 1997. Změny, které reflektovaly novou Směrnici, se objevily v pozměňovacích návrzích v Usnesení ze dne 21. 10. 2011, přijatém Ústavním právním výborem. Ustanovení, kterými byla Směrnice transponována, zůstala ve finálně schváleném znění NOZ v podstatě ve stejné podobě, jak byla navržena v říjnu 2011. NOZ byl vyhlášen ve Sbírce zákonů 22. 3. 2012, v účinnost vstoupil 1. 1. 2014.

² SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, s. 103. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 9788074003349.

4 Sm rnice o právech spot ebitel a její transpozice v NOZ

Následující kapitola tvo í jádro této práce. Na následujících ádcích se budu v novat konkrétním ustanovením Sm rnice a transpozí ním opat ením, kterými byla provedena do NOZ, p i emž v tší pozornost bude v nována ustanovením, p i jejichž transpozici došlo z mého pohledu k více i mén závažným nep esnostem. Z d vodu p ehlednosti jsem zvolila len ní podle jednotlivých kapitol Sm rnice. Kapitola vždy obsahuje stru ný popis p íslušné ásti Sm rnice a dále se zabývá její transpozicí do NOZ. Každá tato ást bude obsahovat kritické zhodnocení p íslušných transpozí ních opat ení.

4.1 P edm t, definice a oblast p sobnosti

Jak již název napovídá, tato kapitola Sm rnice se zabývá p edevším vysv tlením jednotlivých pojm , se kterými Sm rnice pracuje a také vymezením oblasti, na kterou se Sm rnice vztahuje. Kapitola obsahuje celkem ty i lánky – p edm t, definice, oblast p sobnosti a úrove harmonizace. Tato kapitola p ímo žádné povinnosti lenským stát m neukládá.

4.1.1 Definice

Sm rnice neukládá povinnost transponovat definice do vnitrostátního právního ádu. Samotná ást nazvaná definice vlastn svým zp sobem také stanovuje oblast p sobnosti Sm rnice. Jako p íklad lze užít pojem obchodník („*fyzická nebo právnická osoba bez ohledu na to, zda je v soukromém i ve ejném vlastnictví, která jedná, i prost ednictvím jiné osoby jednající jejím jménem nebo v jejím zastoupení, za ú elem, který lze považovat za její obchodní innost, podnikání, emeslo nebo povolání v souvislosti se smlouvami, na které se vztahuje tato sm rnice*“). Pokud se definice obchodníka v transpozí ním p edpise lenských stát neobjeví, ne eká je za to žádný postih. Jde ale o to, aby další ustanovení Sm rnice, která s pojmem obchodník budou operovat, ale budou již n jakou povinnost p ímo ukládat, byla do vnitrostátních právních ád transponována takovým zp sobem, aby dopadala na osoby ve smyslu obchodníka podle této Sm rnice.

Obdobou pojmu obchodník, který je užíván ve Sm rnici, je v NOZ termín podnikatel. Aby mohl termín podnikatel sloužit také pro pot eby transpozice p íslušných ustanovení

Smrnice, je v NOZ předán odstavec, který pojem podnikatele mimo jiné pro účely ochrany spotřebitele rozšiřuje.

Zatímco v případě obchodníka je pojem definován jinými slovy, ale jeho definici lze v českém zákoně nalézt, jiné pojmy, které Smrnice považovala za potřebné definovat, svou definici v českých právních předpisech nemají. Jako příklad lze uvést pojem digitální obsah nebo obchodní prostory. Domnívám se ale, že absence definic v případě těchto pojmů není pro praxi významná. Obchodní prostory definuje Smrnice jako: „*veškeré nemovité maloobchodní prostory, kde obchodník trvale provozuje svou činnost, nebo veškeré movité maloobchodní prostory, kde obchodník obvykle provozuje svou činnost*“. Oddíl 2 části, která se v NOZ vztahuje ke spotřebitelským smlouvám, má v názvu formulaci „*závazky ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory*“ Hned první paragraf tohoto oddílu (§ 1820) potom uvádí: „...uzavření smlouvy mimo prostor obvyklý pro podnikatelskou činnost“ Z těchto ustanovení lze dovodit, že smlouva uzavřená mimo obchodní prostory je smlouva uzavřená mimo prostor obvyklý pro podnikatelskou činnost. Obchodními prostory pak bude prostor obvyklý pro podnikatelskou činnost, což je v souladu s definicí ve Smrnici. O obchodních prostorech navíc hovoří již Smrnice z roku 1985, jejich definice však v zákoně č. 40/1964 Sb. také přímo uvedena nebyla. Není mi známo, že by nedefinování tohoto pojmu přineslo v minulosti jakékoliv problémy. Dle právní teorie navíc legální definice nemusí být konstruována jen pomocí rodových a druhových znaků. Lze říci, že v tomto případě se jedná o definici kontextovou, kdy lze obsah pojmu pochopit z kontextu a definice tohoto pojmu tak v právním předpise nechybí.³

4.1.2 Oblast působnosti

1.3 Smrnice, který je v nově ustanovení oblasti působnosti Smrnice nejprve stručně uvádí, na co se ustanovení Smrnice použijí. Podrobněji potom vyjmenovává, na které smlouvy se ustanovení Smrnice nepoužijí. Tato ustanovení Smrnice byla transponována § 1840 NOZ. V této souvislosti zde porovnám jedno z ustanovení Smrnice s příslušným ustanovením NOZ.

³ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

Smrnice	NOZ
<p>1. 3 odst. 3 j) Smrnice se nevztahuje na smlouvy: týkající se dodávek potravin, nápoj nebo jiného zboží, které je určeno pro běžnou spotřebu v domácnosti a které obchodník fyzicky doručuje spotřebiteli domů, do místa jeho bydliště nebo na jeho pracoviště formou pravidelných a systematických dodávek</p>	<p>§ 1840, Ustanovení tohoto pododdílu se nepoužijí na smlouvu: g) o dodávce potravin, nápoj nebo jiného zboží běžné spotřebě dodávaného do spotřebitelovy domácnosti nebo do jiného místa, které spotřebitel určí,</p>

V provedení uvedeného ustanovení spatřuji dva problémy. Zatímco smrnice jmenuje celkem tři místa, kam mohou být dodávky smřovány, NOZ používá obecnou formulaci – jiné místo, které spotřebitel určí. Druhým problémem je úplná absence aspektu systematickosti a pravidelnosti dodávek. Tím, došlo k tomu, že český zákonodárce vyjmul z působnosti spotřebitelských ustanovení větší množství situací. Zatímco podle Smrnice by do oblasti její úpravy měla spadat jak situace, kdy si spotřebitel nechá něco dodat domů, ale nejedná se o formu pravidelných a systematických dodávek, tak situace, kdy se sice jedná o pravidelné dodávky, ale obchodník je dodá na jiné místo než domů, do bydliště nebo na pracoviště. Podle NOZ by však obě hypotetické situace byly vyjmuty z působnosti předemného pododdílu. Porovnáme-li tato ustanovení se staršími smrnici z let 1985 a 1997, ty hovořily o pravidelné donáškové službě. Obanský zákoník 40/1964 Sb., používal místo toho pojem stálý doručovatel. A koliv tedy znění Smrnic nebylo převzato doslovně, v obou případech byl aspekt pravidelnosti dodávek nějakým způsobem zahrnut. V NOZ ale tento aspekt nebyl zohledněn vůbec.

Tato úprava se tak od ustanovení Smrnice liší a je dle mého názoru v rozporu s principem maximální harmonizace. Postupem českého zákonodárce došlo k tomu, že transpozitivní opatření má užší působnost než smrnice, a jedná se tedy o nenáležitou transpozici. Tento nedostatek při provedení Smrnice bude zejména nutné odstranit změnou příslušných ustanovení NOZ. Je zejména, že v tomto konkrétním případě by převzetí doslovné formulace ze Smrnice odstranilo tento rozpor.

4.2 Informace pro spotřebitele v případě smluv jiných než smluv uzavřených na dálku i smluv uzavřených mimo obchodní prostory

Informační povinnosti obchodníků jsou jedním z ústředních témat Smlouvy. O úlohu zavádění společné úpravy této problematiky se lze dočíst v preambuli Smlouvy. Harmonizace má přispět k větší právní jistotě obchodníků a podnikatelů a vytvořit jednotný regulační rámec, který sjednotí pravidla a přispěje k lepšímu fungování vnitřního trhu. Zvláštní pozornost ovšem Smlouva vnuje smlouvám uzavřeným na dálku a mimo obchodní prostory, protože jak je ve Smlouvě zřejmé, potenciál přeshraničního prodeje není zdaleka vyčerpan a k jeho rozvoji může právní úprava smluv uzavřených tímto specifickým způsobem přispět. Tato kapitola se ovšem vnuje informační povinnosti u smluv jiných než uzavřených distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory, lze říci takové zbytkové kategorii, která není v hlavním zorném úhlu Smlouvy. Smlouva zde v osmi bodech vyjmenovává, jaké informace musí být spotřebiteli před uzavřením smlouvy poskytnuty. Jedná se například o totožnost obchodníka, informace o ceně zboží apod. V transpozici těchto ustanovení do NOZ neshledávám žádné pochybení.

Výrazné pochybení ovšem nacházím v transpozici odst. 2 1.5 této kapitoly. Pro větší přehlednost nejprve opět předkládám tabulku pro porovnání ustanovení Smlouvy a NOZ.

Smlouva	NOZ
1.5 odst. 2 Odstavec 1 se uplatní také na smlouvy týkající se ... digitálního obsahu, který není poskytnut na hmotném nosiči.	1811 odst. 3 Ustanovení odstavce 2 se nepoužije na smlouvu b) o dodání digitálního obsahu, pokud byl dodán na hmotném nosiči.

Nejprve považuji za vhodné vysvětlit, z jakého důvodu je rozlišováno, zda je digitální obsah poskytnut na hmotném nosiči či ne. Smlouvy o dodání digitálního obsahu, který není poskytován na hmotném nosiči, by totiž podle Smlouvy neměly být klasifikovány jako kupní smlouvy nebo smlouvy o poskytování zboží nebo služeb. Rozdílnou úpravu pak pro tyto smlouvy lze nalézt například v ustanoveních o odstoupení od smlouvy.

Nový zákonodárce se rozhodl výše uvedené ustanovení transponovat jeho zněním. Jako logický protipól digitálního obsahu, který není poskytován na hmotném nosiči, se mu potom jevil digitální obsah, který byl dodán na hmotném nosiči. Vycházel přitom zjevně z toho, že záměrem bylo odst. 1 Smlouvy uplatnit pouze a výhradně na „obsah poskytnutý v nehmotné formě“ a proto ustanovení provedl, jak je uvedeno výše.

To ale záměrem zcela jistě nebylo a pro toto tvrzení uvádím dva argumenty. V preambuli Směrnice se lze dovést, že digitální obsah poskytovaný na hmotném nosiči by měl být pro účely Směrnice považován za zboží. Pod tímto typem zboží si lze představit například CD s hudební nahrávkou. Formulace v NOZ nyní v podstatě uvádí, že v případě, kdy si spotřebitel chce podobné zboží zakoupit, podnikatel mu není povinen sdělit jeho cenu, svou totožnost a další informace uvedené v § 1811 odst. 2. Nevidím ovšem jediný důvod pro to, aby spotřebitel měl právo tyto informace znát například při nákupu nového televizoru, v případě nákupu CD už ne. Formulace uvedená ve Směrnici „se uplatní také“ navíc dle mého názoru poukazuje na to, že informační povinnost uvedená v předcházejících ustanoveních se vztahuje i na další produkt, u kterého jinak (jak bylo popsáno výše) stanovuje v některých případech speciální úpravu. Záměrem tedy bylo působnost předcházejících ustanovení rozšířit, nikoliv z nich vyjmout zboží, u kterého pro to není zjevný důvod.

Domnívám se, že postup ČR je v tomto případě v rozporu se záměrem Směrnice a je tak i její transpozici závažných pochybením, které bude vyžadovat nápravu.

4.2.1 Běžné transakce

1. 3 kap. II Směrnice umožňuje členským státům neuplatňovat ustanovení o informační povinnosti obchodníků uvedené v předchozích ustanoveních na smlouvy, které zahrnují běžné transakce a které jsou plně bezprostředně po okamžiku jejich uzavření. Tentolánek byl proveden § 1811 odst. 3 b) NOZ, který říká, že předcházející ustanovení se nepoužijí na smlouvy uzavírané za účelem vyřizování záležitostí každodenního života, pokud má dojít k vzájemnému plnění bezprostředně po jejím uzavření. V transpozici předemtného ustanovení Směrnice neshledávám žádné pochybení.

Formulace „běžné transakce“ nebo „záležitosti každodenního života“ mi nicméně připadají velmi obecné a narušují dle mého názoru princip právní jistoty, kdy ani jedna smluvní strana přesně neví, na transakce v jaké hodnotě se tato ustanovení vztahují. Lze si také představit případ, kdy každá ze smluvních stran bude mít o této hodnotě rozdílnou představu a v tom okamžiku může nastat problém. Upřesnit tento pojem bych v budoucnu judikatura SDEU.

Podobné, konkrétnější ustanovení lze ve Směrnici nalézt v odst. 4 . 2 kap. I Směrnice, který umožňuje členským státům nepoužít Směrnici pro smlouvy, u nichž spotřebitelova platba nepřesahuje částku 50 EUR. Tato hranice může být členskými státy stanovena i nižší.

Tuto možnost mají ovšem členské státy pouze u smluv uzavřených mimo obchodní prostory. U těchto smluv je spotřebitelům obecně poskytnuta větší ochrana než u „normálních“ spotřebitelských smluv. Výše popsané ustanovení ovšem ochranu spotřebitele spíše snižuje. Není mi tedy jasné, z jakého důvodu je tato možnost členským státům poskytnuta pouze u smluv uzavřených mimo obchodní prostory. Řečnickým tímto ustanovením nebyla využita. Zavedení podobné hodnotové hranice platby by ovšem dle mého názoru mohlo být řešením, jak konkretizovat pojem běžné transakce a následně pak také pojem záležitosti každodenního života. Je otázkou, zda by se Řecko dostalo do kolize s principem maximální harmonizace, pokud by ustanovení o běžných transakcích provedla stanovením hranice pro platby z vlastní iniciativy, nebo by se stále pohybovala v mezích transpozitivních možností.

4.3 Informace pro spotřebitele a právo odstoupit od smlouvy v případě smluv uzavřených na dálku a smluv uzavřených mimo obchodní prostory

4.3.1 Informace pro spotřebitele

Kapitola III Smernice ve svých úvodních ustanoveních vyjmenovává požadavky na informace v případě smluv uzavřených na dálku a smluv uzavřených mimo obchodní prostory. Tato ustanovení mají podobný charakter jako informační povinnosti v předcházející kapitole, přičemž je těchto informací o něco více než u smluv, které nejsou uzavřeny na dálku nebo mimo obchodní prostory. Této podobnosti také využil český zákonodárce, přičemž v sobě transpozice těchto ustanovení Smernice. V odst. 1 § 1820 NOZ je uvedeno, že „podnikatel spotřebiteli sdělí také...“ a dále vyjmenovává informace, které je podnikatel povinen sdělit. Tímto způsobem ale došlo k tomu, že výčet informací, které mají být u těchto smluv poskytnuty, není úplný.

Kapitola II mimo jiné uvádí, že obchodník je povinen spotřebiteli sdělit svou totožnost, například svůj obchodní název, zeměpisnou adresu, na níž je usazen a své telefonní číslo. Do NOZ je toto ustanovení provedeno tak, že podnikatel sdělí spotřebiteli svoji totožnost, například telefonní číslo nebo adresu pro doručování elektronické pošty nebo jiný kontaktní údaj (§1811 odst. 2). V transpozici tohoto ustanovení Smernice neshledávám žádné pochybení. V kapitole III je ovšem uvedena zvlášť povinnost obchodníka sdělit svou totožnost a zvlášť stanovena povinnost poskytnout informace o zeměpisné adrese, na níž je usazen a o zeměpisné adrese, kam se lze obrátit se stížnostmi, pokud se liší od adresy

předchozí. V tom jsou tedy v kapitolách II a III rozdíly. Tato ustanovení již ale v NOZ provedena nejsou, zejména s předpokladem, že provedení těchto ustanovení je u jiných za dost již v §1811 odst. 2. Ten ale, jak bylo citováno výše, neukládá podnikateli povinnost sdělit písemnou adresu pro případné stížnosti jako povinný údaj a tato povinnost uložená Smloucí pak žádný odraz v NOZ nenachází. Z informací povinností, které Smlouce v kapitole III ukládá, dále nebyla vůbec provedena povinnost informovat o případné existenci kodexu chování. Odchýlení od Smlouce může v těchto případech dle mého názoru narušovat vytváření společného regulačního rámce pro spotřebitele a obchodníky v jednotlivých členských státech a být tak v rozporu s jedním z cílů Smlouce, kterých má být dosaženo.

4.3.2 Formální požadavky

Smlouce rozlišuje formální požadavky kladené na smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory a formální požadavky na smlouvy uzavřené na dálku. Smlouce se v těchto případech zabývá po tem kopií smlouvy, které mají být spotřebiteli předány, formou, jakou smlouva musí mít a také ukládá některé další informační povinnosti. Smlouce také upřesňuje formu, v jaké musí být spotřebiteli poskytnuty informace, o kterých bylo pojednáno v předchozích kapitolách.

V případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory, mají být informace, které obchodník poskytuje spotřebiteli, dle Smlouce poskytnuty v papírové podobě. NOZ uvádí písemně. Dle § 562 je písemná forma zachována i při jednání u jiným elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby. To je zcela jistě širším pojetím, než formulace papírová podoba. Sdělí-li tedy podnikatel údaje například e-mailem, bude jednat v souladu s NOZ, ale nikoliv v souladu se Smloucí.

V případě smluv uzavřených na dálku vnuje Smlouce zvýšenou pozornost smlouvám uzavřeným elektronickými prostředky, které zavazují spotřebitele k zaplacení a tomu, aby si byl spotřebitel vědom, že se objednávkou zavazuje k zaplacení. V tomto směru je potom v § 1808 odst. 2 Smlouce podrobně rozebírána situace, kdy spotřebitel takovouto závaznou objednávku učiní kliknutím na tlačítko nebo podobnou funkci. Jde o to, aby spotřebitel tušil, že kliknutím na takové tlačítko se zavazuje. Za tímto účelem ukládá Smlouce povinnost takové tlačítko viditelně a jednoznačně označit, aby byl spotřebitel o této skutečnosti informován. Za provedení těchto ustanovení lze považovat § 1826 odst. 1 písm. c) NOZ, který říká, že při použití elektronických prostředků uvede podnikatel i údaje o jednotlivých technických

krocích vedoucích k uzavření smlouvy. Příslušné ustanovení NOZ je ale formulováno na rozdíl od Smlouvy velmi obecně a je otázkou, zda takovéto transpozitivní opatření bude pro její řádné provedení dostačující. Konkretizace technických kroků, o kterých musí být spotřebitel informován a jakým způsobem má toto informování probíhat, by dle mého názoru připadalo v této právní jistotě podnikateli i spotřebiteli.

4.3.3 Právo odstoupit od smlouvy

Právo odstoupit od smlouvy je ve Smlouvě stanoveno v článku 8. Tato část Smlouvy se zabývá tím, kdy je možno a kdy naopak není možné odstoupení od smlouvy, nákladům na vrácení zboží, závazky spotřebitele i obchodníka při uplatnění tohoto práva a dalšímu.

K pochybení došlo při transpozici ustanovení čl. 14 odst. 2 Smlouvy, který se zabývá odpovědností spotřebitele za snížení hodnoty zboží. Pro přehlednost nejprve opatřím tabulku srovnávající ustanovení Smlouvy a jeho provedení v NOZ.

Smlouva	NOZ
čl. 14 odst. 2 Spotřebitel odpovídá pouze za případné snížení hodnoty zboží v důsledku nakládání s tímto zbožím jiným způsobem, než je nutné k tomu, aby se obeznámil s povahou, vlastnostmi a funkcemi zboží.	§ 1833 Spotřebitel odpovídá podnikateli pouze za snížení hodnoty zboží, které vzniklo v důsledku nakládání s tímto zbožím jinak, než je nutné s ním nakládat s ohledem na jeho povahu a vlastnosti.

Již na první pohled je patrný rozdíl mezi oběma formulacemi. Pro formulaci, která je použita ve Smlouvě, lze nalézt zdůvodnění v její preambuli. Jde o to, aby spotřebitel měl možnost seznámit se s povahou, vlastnostmi a funkcemi zboží i v případě, že tak neměl možnost učinit v prodejně (např. zakoupil zboží přes internet). Toto obeznámení s povahou, vlastnostmi a funkcemi zboží by tedy mělo odpovídat tomu, co je spotřebiteli umožněno se zbožím dlelat při nákupu v kamenném obchodě. Pokud by však zboží spotřebitel užíval ve vyšší míře, měl by nést náklady za snížení hodnoty tohoto zboží.

Provedení tohoto ustanovení v NOZ ovšem spotřebiteli umožňuje užívat zboží i ve vyšší míře, než jak je uvedeno ve Smlouvě, pokud tak bude učinit s ohledem na jeho povahu a vlastnosti. České provedení tak hypoteticky umožňuje vrátit i velmi obnošené nebo opotřebované zboží bez odpovědnosti za snížení hodnoty, pokud by k opotřebování došlo používáním zboží k účelu, pro který byl určen. Tato situace se ale se záměrem Smlouvy neshoduje.

eská úprava je tak pro spot ebitele p ízniv jší, což je op t problémem z d vodu principu maximální harmonizace, na kterém je Sm rnice (až na výjimky) postavena.

4.4 Další práva spot ebitel

Kapitola IV Sm rnice stanovuje n která další práva spot ebitel . Pro tato ustanovení již není podstatné, zda se jedná o smlouvu uzav enou na dálku nebo mimo obchodní prostory. Sm rnice v této kapitole pouze rozlišuje, které lánky se zabývají kupními smlouvami, smlouvami o poskytování služeb, smlouvami o dodání vody, plynu nebo elekt iny, tepla z dálkového vytáp ní a digitálního obsahu.

4.4.1 Dodání

l. 18 Sm rnice, který se zabývá dodáním, stanoví, že obchodník dodá spot ebiteli zboží bez zbyte ného odkladu, nejpozd ji však do t iceti dn ode dne uzav ení smlouvy. Pokud tak obchodník neu iní, spot ebitel jej k tomu vyzve v dodate né lh t . Pokud obchodník zboží v této lh t nedodá, má spot ebitel právo ukon it smlouvu. Transpozice tohoto ustanovení ovšem v NOZ úpln chybí.

4.4.2 Poplatky za používání zp sobu platby a komunikace po telefonu

Tato ustanovení Sm rnice chrání spot ebitele p ed tím, aby mu byly ú továny zvláštní poplatky jen kv li zp sobu platby, který si zvolil nebo aby spot ebitelé p i telefonování na linku vyhrazenou pro vy izování záležitostí, které se týkají uzav ení smlouvy, platili vyšší než b žnou sazbu. Ani tyto požadavky Sm rnice nebyly do NOZ transponovány.

eský zákonodárce pochybil p i transpozici Sm rnice, když výše uvedená ustanovení do NOZ v bec neprovedl. Ustanovení z kap. IV Sm rnice, které jsem zde popsala, sm ují ke zvýšení ochrany spot ebitele. Tím, že nejsou transponována, se eské provedení dostává do kolize nejen s principem maximální harmonizace, ale bylo by pochybením i u sm rnice, u které by postala nižší úrove harmonizace. Zákonodárce by tak hypoteticky mohl spot ebiteli poskytnout vyšší ochranu, nikoli však mu ji odejmout, což je výsledkem sou asného postupu.

Kapitoly V a VI Sm rnice jsou v novány obecným a záv re ným ustanovením Sm rnice. lenské státy m ly povinnost p ijmout opat ení pro dosažení souladu se Sm rnicí do 13. 12. 2013. Je zatím otázkou budoucnosti, jak budou transpozici ní opat ení R hodnocena ze strany EU.

5 Závěr

Výsledkem analýzy, kterou jsem provedla ve své práci, je potvrzení původní hypotézy, že transpozice Smernice do NOZ nebyla náležitě provedena. V práci jsem uvedla mnoho příkladů, kdy, jak se domnívám, český zákonodárce při transpozici pochybil. Při posuzování zvládnutí transpozice navíc není důležité, kolik ustanovení vnitrostátní zákonodárce nezvládne transponovat. Nesprávný postup stačí při transpozici jediného ustanovení a důsledkem může být řízení před SDEU.

Největší potíže při transpozici přináší zejména požadovaný vysoký stupeň harmonizace. A koliv jsou v této práci popsána pochybení v různých oblastech a tématech, kterými se Smernice zabývá, mnoho z nich je problémem právě proto, že z nich přímo či nepřímo vyplývá přísnější úprava pro podnikatele a větší ochrana spotřebitele, než je záměrem Smernice. V práci je uveden také příklad, kdy se český zákonodárce při transpozici dopustil logické chyby, která dle mého názoru pramení ze špatně provedeného teleologického výkladu Smernice. Práce také hovoří o případech, kdy transpozice některých ustanovení Smernice zcela chybí. Vzhledem k výše uvedenému si dovoluji tvrdit, že v úvodu práce vznesená hypotéza byla potvrzena a tím byl také naplněn cíl této práce.

6 Použité zdroje:

Právní předpisy:

- Směrnice Rady 85/577/EHS o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

Další legislativní dokumenty:

- Legislativní pravidla vlády
- Metodické pokyny pro zajištění prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii
- Sněmovní tisk 362 z 6. volebního období PS ČR
- Sněmovní tisk 259 z 8. volebního období PS ČR

Monografie:

- SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, s. 103. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 9788074003349.
- HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
- KRÁL, Richard. *Transpozice a implementace směrnic ES v zemích EU a ČR*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2002, x, 160 s. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9688-3.
- *Vývoj evropského spotřebitelského práva: (k návrhu směrnice o právech spotřebitele)*. Editor Luboš Tichý, Tomáš Vešelý. Praha: Univerzita Karlova v Praze v nakl. Eva Rozkotová, Beroun, 2009, 163 s. Publikace Centra právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 1. ISBN 978-809-0420-946.

- VYHNAL, Vojtěch. *Směrnice 2011/83/EU a její implementace do českého soukromého práva*. Brno, 2012/2013. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Markéta Selucká.

lánky:

- KOSTELECKÝ, Jiří. Nová směrnice o právech spotřebitelů – lepší podmínky pro internetové obchody?. In: *Epravo.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-smernice-o-pravech-spotrebitelu-lepsi-casy-pro-internetove-obchody-75135.html>
- Odpovědnost spotřebitele za snížení hodnoty zboží podle NOZ a práva EU. *Právo pro podnikatele* [online]. 2014 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://pravopropodnikatele.cz/odpovednost-spotrebitela-za-snizeni-hodnoty-zbozi-podle-noz-a-prava-eu/>
- PALLA, Tomáš. Spotřebitelské úvěry a nová směrnice – záchrana z EU?. *Epravo.cz* [online]. 2009 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spotrebitelske-uvery-a-nova-smernice-zachrana-z-eu-55498.html>

Ostatní zdroje:

- Přímý úinek evropského práva. *Europa: Přehledy právních předpisů EU* [online]. 2010 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/decisionmaking_process/14547_cs.htm